

Mate Simundić

Maribor

NAŠA OSOBNA IMENA I NJIHOVI NOSITELJI U TALIJANSKOME EPU *LO BALZINO*

UDK 800.87:801.313

Rad primljen za tisak 26. veljače 1986.

U Zborniku *Matice srpske za književnost i jezik*, knjizi 25, sv. 3, objavljenu 1977, otisnut je članak »Nepoznata bugarštica o despotu Đurđu i Sibinjanin Janku iz XV veka« beogradskoga profesora dra Miroslava Pantića. Talijanski dvorski pjesnik Rogeri de Pacientia de Neritò (Ruggero de Pazienza) u naslovljeni svoj ep unio je jednu našu pjesmu, najvjerojatnije krnju, što su je pjevali naši muškarci i žene 1. lipnja 1497. u gradiću Gioia del Colle, u južnoj Italiji. Bijahu to izbjeglice iz naših krajeva nastanjene u tome mjestu. Dakako, pjesnik nije razumio značenje naše pjesme jer nije poznavao hrvatski ili srpski jezik, njezine je riječi zapisao po čuvenju. U većini su iskrivljene, jedva prepoznatljive ili uopće neprepoznatljive. M. Pantić je od njih složio pjesmu od deset stihova nejednake duljine. Njegovo čitanje na više mjesta ne može izdržati ozbiljniju kritiku; on je sebi uzeo previše slobode i predao se površnosti. Ovime se međutim ne bih navlastitije bavio, težište stavljam na osobna imena i potom na zaključak koji iz svega izvodi pisac. O »Slovenima« u Gioia del Colle, tj. pjevačicama i pjevačima spomenutim u spjevu *Lo Balzino*, on kaže:

»Italijanski naučnici, Benedetto Croce i Mario Marti, zastajući kod ovoga mesta, pitanje koje se sa njim postavlja rešili su srazmerno lako. Po njima, to su »neki iz slovenske kolonije mesta« (B. Croce), odnosno: »Sloveni sa jadranske obale; jedna njihova skupina posvedočena je ovim u Gioia del Colle« (Marti). Stvari doista mogu stajati sasvim tako: gradić Gioia del Colle verovatno je u XV veku imao svoju slovensku koloniju, kao što su ih onda imala i mnoga druga mesta u Italiji, naročito u Apuliji. Te kolonije obrazovali su

oni nesrećni »Sloveni« iz Srbije, iz Bosne, iz Hercegovine, najzad i sa Primorja, koji su pred turskim zavojevačem sve drugo pre nego milosrdnim i blagim, napuštali svoje domove, i sa ženama i decom, i sa ono malo imovine što su je sobom mogli poneti, sklanjali gole glave u primorske gradove, a najviše u Dubrovnik, a kada ih tamo više nisu hteli primati, ili kada je domaćinima dočužila njihova sirotinja, jatimice se ukrcavali na brodove i spasa i života tražili u Italiji« (430 — 431).

Istina je da su naši ljudi bježali u Italiju pred turskim nasiljem, no sigurno je kako ih je najviše napuštalo primorske krajeve. U talijanskoj pokrajini Molise žive i sada ostaci brojne skupine što je ostavila svoje domove na prostoru između Metkovića i Omiša na jugu te Duvna i Livna na sjeveru. I još sjevernije iznad Duvna i Livna. U jednome valu, svakako, najvećemu, odseleše na čelu s duvanjskim biskupom. Pored poznatih povijesnih podataka potvrđuje to usporedna toponimija, antroponimija i etnografija. Bjegunci iz unutrašnjosti Balkanskoga poluotoka kretahu se ponajviše prema sjeveru i sjeverozapadu, ljudi iz primorja gotovo jedino preko mora. Oni su jedini posjedovali lade za prijevoz. Molisanski Hrvati i danas govore da su njihovi pređi stigli »z one bane mora.«

Skupina naših iseljenika plesala je u mjesnome dvorcu pred kraljicom. Talijanski je pjesnik zapisao njihova osobna imena. O tome veli M. Pantić:

»Žene i muškarci koji su, po njegovim beleškama, tada plesali zajedno bili su Juba (Ljuba? Juba), bivša žena Vujkova (Vuico) i Radoslava (Radoslaua), žena Raškova (de Rascho), zatim Vučica (Buciza), »koja je sestra dobroga Milca« (Milco), pa lepa Vukosava (quella bella faccia de Bugzaua), i Ruža (Ruscia), žena Butkova (Butco), a uz njih i Stija (Stia?), snaha Radonjina (Radognio), koja je ispijala vina više od svih ostalih. Dalje je pesnik tu video Cvijetu (Zuieta) kako pleše s Ratkom (Ratco), Radelju (Radeglia) s Jurkom (Jurco), Đuru (Chiuro) s Milicom (Miliza) i Radiča (Radicchio) s Vučetom (Bucetta), onda Slavu (Slaua) i Petka (Petco), Radoslavče (Radoslauce) i Stanu (Stana), Junka (Junco) sa Stanicom (Staniza), Vuka (Buca) i Vučića (Busicchio), Milu (Mila) i Gratka (Gratcho), Vukašina (Bucascino) i Dritu (Drita?), Duška (Dusco) i Vučicu (Buciza). Slovenskih plesača bilo je po njemu još, ali njihova imena nije on mogao jasno čuti, ni razabrati, kao što nije razumevao ni njihov govor, kako je sam pošteno priznao, u dva završna stiha svog izveštaja o ovome plesu« (430.).

Da je M. Pantić na ovome ostao, tj. na navođenju osobnih imena davnih iseljenika, ja se možda ne bih ni osvrnuo na njegov članak. Ali je on otišao mnogo dalje. Budući da se u dotičnoj pjesmi spominje grad Smederevo i despot Đurađ, zaključuje iz toga da pjevačice i pjevači bijahu rodom iz blizine Smedereva ili sama Smedereva, što — kako drži — potkrepljuju i njihova osobna imena. Neka mi se ne uzme za zlo što ću stoga navesti oveći odlomak iz njegova članka gdje govori o tome:

»Italijanski pesnik učinio nam je neprocenjivo vrednu uslugu još i time što se kod »Slovena« iz Gioia del Colle propitao za njihova imena i što ih je pribeležio, kako ih je tada čuo. U najvećem broju slučajeva učinio je to besprekorno i blagodareći njemu sad smo u prilici da znamo da su se u Gioia del Colle muževi slovenske kolonije nazivali: Butko, Vujko, Duško, Đuro,

Jurko, Milko, Petko, Radič, Radonja, Radoslavče, Ratko, a da su se žene zvale: Mila, Milica, Radelja, Radoslava, Ruža, Slava, Stana, Stanica, Cvijeta. Drugi put, i srećom ređe, ispod neprecizne grafije italijanskog pesnika ili iza njegovog pogrešnog razlikovanja glasova, otkrivaju se s pouzdanošću pravi oblici imena koja su još imali slovenski stanovnici tadašnje Gioie del Colle: Vuka, Vukašin, Vukosava, Vučeta, Vučić, Vučica. Sve su to stara imena koja su se i u nas nosila nekad — neka se nose još uvek — i za koja se nebrojene potvrde nalaze u starim poveljama i ostalim spisima, u zbirci Stojanovićevih Starih srpskih zapisa i natpisa, u rečnicima Vukovom i Daničićevom, u Novakovićevim izdanjima srednjovekovnih srpskih spomenika, u velikom Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika, i u nedavno štampanom Rečniku ličnih imena kod Srba Milice Grković. Tek u nekoliko imena pesnik Balzina pokazao je krajnju nesigurnost i ni sada ne možemo biti na čistu da li se onda neko u tom gradu uistinu zvao Gratko, Drita, Juba, Junko i Stija, ili su to, jednostavno omaške pera i sluha, ali tako nesrećne da iza njih više nismo kadri da prodremo do prvobitnog i autentičnog zvuka odnosnih imena« (431.).

I slijedećim stavkom bih zaključio navedbe:

»Imena »Slovena« iz Gioia del Colle, još više njihov jezik, a ponajviše pesma koju su pevali navodi na pomisao da su oni u Italiju doduše došli preko Primorja, ali da *poreklom nisu otuda* (ovaj i idući otisak moj — M. Š.), već iz naših severnih strana, iz Srbije Despota Đurđa i možda baš iz Smedereva, o kome njihova pesma peva. Tu pesmu oni su morali doneti iz postojbine, toliko je barem sasvim izvesno; ona nije mogla nastati u Italiji, kao bolno i nostalgично sećanje na prošle dane i na izgubljenu zemlju. *Nije ona načinjena ni u toku njihovog kratkotrajnog života na Primorju*, iako su i te godine ostavile u ponečemu svoga traga na njoj.«

Namjerno dakle navedoh veće cjeline da bi se što cjelovitije razumjele piščeve tvrdnje.

Akoli se M. Pantić već ozbiljnije upuštao u hrvatsko, srpsko i crnogorsko imenarstvo, onda je u datome primjeru radi objektivnosti morao predočiti barem i ona najopćenitija hrvatska djela u kojima se nalaze imenski podaci. Na prvome mjestu tu spadaju: *Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije* (ukupno 14 knjiga), *Spomenici hrvatske krajine, Hrvatski urbari, Monumenta ragusina, Starine, Manumenta historica episcopatus Za grabiensis, Registar notara Nikole iz Augubija, Registar splitskoga notara Jakova de Penna (1411 — 1412), Spisi šibenskog notara Slavogosta*, zatim Vladimir Mažuranić: *Prinosi za pravno-povjestni rječnik*, Tomo Maretić: *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*, Fran Iveković i Ivan Broz: *Rječnik hrvatskoga jezika*. A prvi naš čovjek koji je osobna imena unio u svoj rječnik i k tomu tumačio njihova značenja bijaše hrvatski književnik Pavao Ritter Vitezović. Ni preko njegova se djela ne može šutke prijeći. Zbog preučivanja ovih izvora osobnih imena na hrvatskoj strani Pantićev postupak nužno vodi prema jednostranu zaključku, unaprijed određenu.

Dobrano je pretjerana tvrdnja kako nam je talijanski pjesnik učinio »neprocenljivo vrednu uslugu još i time što se kod »Slovena« iz Gioia del Colle propitao za njihova imena i što ih je pribeležio.« Pretjerana je zbog toga jer je većina popisanih osobnih imena prije bila potvrđena u našim

ispravama. Zapisao ih je eto i jedan Talijan, točnije potvrdio još jednom. Valja ga pri tome svesti na pravu mjeru. Naime u njegovu su popisu nepoznata imena Gratko i Stija te Drita i Jurka. Na svoj način još Radoslavče i Vujko. Velim na svoj način jer je osnovno ime Radoslav pribilježeno još u IX st., prezime Vujković — izvedeno od imena Vujko — u XIV st. (1453).

Ne znam po koji put moram ponoviti idući podatak iz povijesti domaćega imenarstva. Na žalost, mora se češće. *Povijesno gledano, nema razlike među narodnim osobnim imenima u Hrvata, Crnogoraca i Srba*. Sve su crkve (katoличka, pravoslavna, muslimanska) naturivale svoja osobna imena. Islamizacijom se moralo primiti muslimansko ime orijentalnoga podrijetla. Do Crkvenoga sabora u Tridentu (u polovici XVI st.) u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini Katolička crkva nije zabranjivala narodna imena. Počela je to provoditi čvrsto nakon zaključka na tome Saboru da se novorođenčadi moraju nadijevati biblijska, svetačka ili bogonosna (teoforička) osobna imena. I već u XVII. st. bijahu istisnuta skoro sva narodna imena. Ostadoše Dejan i Stojan i njihovi žen. parnjaci. Pravoslavna je crkva težila k istome cilju, no u tome se nije mogla osloniti na svjetovnu vlast u nas pak su suopstojala narodna i crkvena imena. U doba hrvatskoga preporoda oživljivahu i narodna imena. Crkva se s njima složila tako da je novorođenče dobivalo dva osobna imena — njezino i narodno (npr. Ivan i Tomislav, Mate i Branko, Mara i Domagoja). S vremenom je pristala na imena Draga, Dragan, Dragutin, Ljubica, Mila, Milan, Vatroslav, Vjekoslav i još neka jer joj se činilo kako su prevedena s lat. Cara, Carus, odnosno Carola, Carolus, Amalia, Ignatus, Aloysius. Svi su ovi »prijevodi« netočni, krivi; jedino su svjedokom jednoga stanja i neznanja! Paradoksalno je, no istinito: ovdje neznanje bijaše korisno, jer je domaći imenar obogaćen stanovitim brojem osobnih imena stvorenih u duhu tvorbe naših osobnih imena.

Nije teško dokazati da ne opstoje samo hrvatska osobna imena, samo crnogorska i samo srpska. Manje ili više u svih bijahu jedna te ista imena u daljoj prošlosti. Pitanje je tek kada je koje zapisano i na kojoj strani, odnosno u kojemu spomeniku. Ipak se za oblike pojedinih imena može zaključiti odakle potječu i prema tome zaključiti kako pripadaju jednomu ili dvama narodima. To su oblici što nastadoše *g l a s o v n i m* (fonetičkim) promjenama. Na primjer: Stepan — Stevan — Stipan — Stjepan, Eudoksija — Jevdoksija, Hijeronim — Jeronim — Jerolim, Cveta — Cvita — Cvijeta i dr. Ili pak sufiksalsnom tvorbom kao Antek, Blažek, Tomek, Dragec, Mirkec i dr. Navest ću nekoliko osobnih imena što se u naše vrijeme čine izrazitije srpskima i crnogorskima ili u cjelini srpska i crnogorska, ali su usprkos tomu prije potvrđena u hrvatskim ispravama. Po kojih uopće nije u spomenicima druge strane. Opet nijesu rijetki slučajevi da je koje osobno ime potvrđeno prije u srpskim spomenicima negoli u hrvatskima, odnosno da kojega nema u hrvatskima. Evo nekoliko »srpskih« osobnih imena koja su ranije unesena u hrvatske isprave negoli u srpske ili crnogorske: Desimir 1087, Desirad 1235, Desko XI st., Gojo XVI, Gojслав 1062, Jezda 1235, Ljuban 1321, Miloš 1232, Milovan 1225, Mutimir IX st, Njegovan XI st., Njeguš IX st., Obrad 1251, Radak 1352, Radič 1198, Radomir 1072, Radonja 1028, Radovan 1070, Radula 1348, Radun 1189. Stojan 1172, Stojilo 1300, Stojko 1251, Stojna 1358, Stojša 1259, Vitomir

XI st., Voja 1211, Vojin 1243, Vojislav 1232, Vučan 1198, Vuče 1192, Vučen 1341, Vučilo 1270, Vučina 1200, Vučinja 1283, Vučko 1343, Vukan 1065 — 1074, Vukas 1191, Vukena 1080, Vuko 1251, Vukobrat 1205, Vukoj 1178, Vukoslav 1248, Vukota 1080 i dr.

U starim sprskim i crnogorskim spomenicima, primjerice, nije ovih osobnih imena, a postoje u hrvatskim: Časlav 1228, Duško 1225, Gojko 1411, Gradavac 1235, Gradin 1386, Petko 1202, Stojslav XIV st., Vučislav 1236 i dr.

Što, primjerice, reći za osobno ime Nemanja, znano po Stevanu Nemanji, osnivaču srpske vladarske kuće? Dato se ime 1198. našlo u jednome popisu na otoku Krku. Obojica njegovih nositelja bijahu dakle suvremenici!

Ovaj popis može biti i nekoliko puta veći. Mogao bi se složiti manji rječnik »prednosnih« imena i onih što ih ne posjeduje druga strana. Također je jednako mogući i popis u kojemu bi bila »prednosna« crnogorska i srpska osobna imena i takva što ih nema hrvatska strana. Zaključiti je kako bi to bio nesvrhovit posao, potpuno neopravdan i promašen. Jedno se osobno ime, recimo, našlo prije u ispravi sročenoj u Zadru, Splitu, Zagrebu negoli u Dečanima, Peći ili Žiči. Ili obrnuto. Iz toga se ne može izvući ništa važna ni dalekosežna, osim što je dotično ime potvrđeno i da pripada tomu narodu. Ne može se ništa osobitijega zaključiti ako jedno ime pripada tek jednomu narodu, odnosno ukoliko je potvrđeno samo na jednoj strani. Tih stoljeća bijaše malo popisa stanovnika kojega kraja, a nije napisan nikakav rječnik osobnih imena u to doba! Osobna su imena i prezimena uzgredno zapisivana. I mnogo je pisanih spomenika nestalo u ratnim vihorima, ognju i nemaru. Manje ili više ista imena bijahu i u imenaru ostalih slavenskih jezika.

M. Pantić je izdvojio imena Vuka, Vukašin, Vukosava, Vučeta, Vučić, Vučica (str. 431). Dotična se u naše vrijeme nadijevaju uglavnom u Srba i Crnogoraca, a često su posvjedočena u starim srpskim poveljama. Odmjerit ću svako od njih s gledišta nadnevka kada je zabilježeno:

a) Vuka je najprije unijeta u *Deč. hrisovulje*, ali je kasnije ušla u popis žitelja sela Kometnika u Hrvatskoj.

b) U povlastici cara Dušana izdanoj 1351. spomenut je Vukašin, u Splitu je zapisan 1411. Akoli je pak istina da su braća Mrnjavčevići — Uglješa, Gojko i Vukašin te njegov sin Marko — rođeni u Lovreću kod Imotskoga, onda su suvremenici navedenoga Vukašina iz Dušanove povelje.

c) Vukosava je u srp. spomenicima od XIV do XVII st. Nalazi se u djelu hrvatskih pisaca M. Držića, I. Gundulića, A. K. Miošića, M. A. Reljkovića i rječniku P. Rittera Vitezovića. Kako potječe od Vukoslava gubitkom glasa *l*, valja reći da je ovaj oblik najprije unijet u hrvatsku latinsku ispravu između 1253. i 1296, a našao je mjesto i u Vitezovićevu rječniku.

d) A Vučeta i Vučić? Prvi se našao u XII. st. u hrvatskoj listini, drugi 1277. Prije dakle negoli bilo gdje drugdje.

e) Vučica je 1404. unijeta u srpski spomenik, onda nalazi mjesto u Vitezovićevu rječniku i Kačićevoj *Korabljici*.

I Ovakva su natezanja moguća, tako reći, u nedogled.

M. Pantiću nijesu jasna imena Gratko, Drita, Juba, Junko i Stija. Smatra kako je u njihovu zapisivanju pjesnik bio nesiguran ili mi današnji nijesmo sigurni jesu li nekada stvarno opstojala ta i takva imena. Na ovu se njegovu

tvrdnju mora izjaviti da je talijanski pjesnik svojim pismenima i pravopisom (talijanskim, naravno) dobro pribilježio navedena imena! Upravo se takva nadijevala na koncu XV st., a većina njih i do sadašnjih dana.

a) Odmilica Gratto (Gratto) stvorena je od kor. morfema *gradi* ili je izvedena kraćenjem od složenica Gradimir, Gradivoj. Oba su znana u XV. st. Znanstveno se izvedenica piše Gratto. I veoma je vjerojatno da se još ranije izgovarala Gratto, što će reći da je postarija od nadnevka zapisivanja. Još su stara imena: Grada, Gradan, Grade, Graden, Gradeta, Gradihna, Gradija, Gradio, Gradina, Gradiša, Gradjen, Gradoj, Gradul. Također je u nekim slav. jezicima kor. morfem *grad* poslužio za izvođenje odnosno slaganje osobnih imena.

b) Drita je albanska Dritë, znači *svjetlost*. Nadijeva se i u naše doba uglavnom u Srbiji, ali dosta rijetko. Za nju nađoh oko dvadesetak potvrda u sredinama gdje ne obitavaju Albanci.

Uzgred napominjem da je alb. osobno ime Zot na srednjovjekovnome nadgrobniku u istočnoj Hercegovini. Na otoku Krku, nedaleko od Punta, prostire se proplanak Drita.

c) Oblik Juba je jasan svakomu tko i malo pozna čakavsko narječje. U njemu namjesto glasa *lj* biva *j*. I u skladu s time je Juba umjesto Ljuba. I ne samo u čakavskome narječju. Čuje se i u Dalmatinskome zagorju, dakle u štokavskoj sredini, svakako kao ostatak nekadašnje čakavštine.

Ovdje Talijanov znak *j* ne potpada pod sumnju jer on piše Jurco (Jurka) i Junco (Junko).

d) U starim su hrvatskim listinama posvjedočena osobna imena: Junik, Junko, Junoša i Junota. Najprije Junoša (X. st.), Junotat (1171.), Junko (XV. st.), Junik najkasnije. Junota je i u Deč. krisovuljama. Sva potječu od kor. morfema *j* u *n-* (uspor. scsl. *jun* — mlad, i našu im. *junac*).

e) Kako rekoh, baš je tal. pjesnik pribilježio žen. ime Stija (Stia) prije negoli je u nas zapisano. U Akademijinu rječniku nahodi se prez. Stihović za koje se veli da je »izvedeno od imena Stih ili sličnoga, kojima u gradi za ovaj rječnik nema potvrde. Stihović nom. prop. fam. Nemanić (1883) 58. Stihović, prezime u Istri, u vodnjanskom, pazinskom, porečkom i žminjskom kotaru. Cadastre 124.«

Dalje, Stihovići su zaselak u okolici grada Pazina.

Za prez. Stijačić stoji u Akademijinu rječniku da je došlo od osob. imena Stijak te da je to velika obitelj kod Bileće. Također je za prez. Stijaković rečeno da je od imena Stijak za koje nije potvrde u gradi za dotični rječnik. Uz to prez. Stijaković biva u okolici Bjelovara. U naše je doba prez. Stijić u bjelovarskoj okolici, Stijović u Crnoj Gori, na otoku Braču je Stijunović. Seio Radišići blizu Ljubuškoga ranije se nazivaše Stijevno. Ekon. Stijevno i prez. Stijović dokazuju kako opstojalo osobno ime Stije i Stijo.

Među starim češkim imenima nalazi se Stich, bug. je složenica Stihomir. J. Sovboda misli da je Stich odmilicom od Čstich < Čsti-, ovaj od psl. *čьstь* čast. Ista je riječ prvim članom u Čstibor, odavle Stibor, Čstimir, Čstomir te Česlav i pl. Czesław. U nas su Česlav i Časlav.

Gornje navodim radi potpunosti. Staro je naše ime Tihomir, Tihorad i Tihoslav, a njihov je prvi dio prid. *t i h-*. Pripominjem da je pred bug. ime stavljen glas *s*.

U Akademijinu rječniku stoji glag. *stijati se* — u značenju *stišati se* u govorima gdje je zamuknuo glas *h*. U njima je također i prid. *t i j*.

Imenski oblici Stijak, Stije, Stijo i žen. Stija, zaključujem, stvoreni su od kor. morfema *s t i j-ati*. No moguće je da su izvedeni od prvoga člana nepotvrđenih Stijomir, Stijoslav odnosno Stijomira, Stijoslava. Ovo je tek teorijska mogućnost.

Toliko o osob. imenima što ih je M. Pantić izdvojio kao najtipičnija za srpske stare povelje i spise. A kako je pak vidjeti, stvarno je stanje dobrano drugačije.

Nije besprijekorno ni čitanje Pantićevo nekoliko imena. Tako je Rascho pročitao Raško. Iz predložka se nudi *Rasko*, skraćunica od Rastimir, Rastislav. Zatim je Bugzaua u njega Vukosava, no prije će biti *Vuksava*, dakle bez spojnika *o*. Između Vuksava i Vukosava nema značenjske razlike. Razlikuju se jedino u slaganju. Za izgovorni oblik Butko (Butco) valja dodati da dolazi od Budko, koji je odmlicom od Budimir, Budislav, Budivoj. A Ratko (Ratco), izvorno Radko, od Radimir, Radislav, odnosno starijega Rađko. Radicchio može biti Radič i Radić.

U popisu talijanskoga pjesnika postoje dva osobna imena kojih se posve sigurno može odrediti širi kraj iz kojega potječu njegove nositeljice. To su: *JUBA* i *CVIJETA*. Kako je već spomenuto, Juba, je čakavski oblik veoma raširena imena Ljuba. Osob. ime Cvijeta (Zuieta) je *ijekavsko*, pripada također određenu prostranstvu, stvarno južnomu govoru, stoga se nikako ne može dovesti u svezu sa smederevskim govorima, za koje je znano da su *ekavski*.

Uz njih donekle ide i Jurka. Akoli je u izvorniku oblik »Jurko,« tj. Jurko, zaključilo bi se kako je to muško ime. Međutim iz okolja (konteksta) proizlazi da je u pitanju žen. oblik, dakle *JURKA*. O tome M. Pantić piše:

»Dalje je pesnik tu video Cvijetu (Zuieta) kako pleše s Ratkom (Ratco), Radelju (Radeglia) s Jurkom (Jurco), Đuru (Chiuro) s Milicom (Miliza) ...« M. Pantiću je Radelja žensko ime. Međutim u Akademijinu rječniku Radelja je samo muš. ime. (Baveći se starim našim imenarstvom, do sada ne naiđoh na žen. ime Radelja!). S pomoću suf. morfema *-elj/-elja* tvore se samo muška osobna imena, npr. Antelja, Bogelj, Bogelja, Budelja, Dragelj, Ivelja, Jurelja, Marelja, Novelja, Vucelja, Vukelj, Vukelja i dr. Budući da su navedeni plesni parovi, ispalo je da je Jurka muškom osobom, stvarno Jurko, jer pleše s Radeljom, ženskom osobom. Tako je jedna pogreška za sobom povukla drugu!

Po svjedočenju Akademijina rječnika Jurko je pribilježen već u XIII. st. najprije u srpskim spomenicima, potom i hrvatskim, ali žen. oblik Jurka u njemu nije našao mjesta. Jurka je stvorena prema muš. Jurko. U naše doba još se jedino nadijeva na otocima, u kopnenoj Dalmaciji, jugozapadnoj Bosni i zap. Hercegovini. Ali je dosta rijetko.

Dodatno bih se dotaknuo jezika predmetne pjesme. I površnji uvid u njezin jezik — naravski pod uvjetom da se bolje pročita — pokazuje da pri-

pada dalmatinskomu tlu svoga vremena. Za primjer uzimam samo prvi stih i početak drugoga. U izvorniku glasi:

Orauias natgradum smereuo nit core.
Pantić ga je pročitao:
Orao se vijaše nad gradom Smederevom.
Nitkore . . .

Ja ga pak čitam:
Ora vija se nad gradom Smederevom.
Nitkore . . .

Oblik »ora« svakako pripada čakavskomu narječju XV. stoljeća. Zamjenički oblik »nitkore« čest je u jeziku hrvatskih renesansnih pisaca XV. i XVI. stoljeća; upravo je svojstven njihovoj jeziku. Ove i ostale riječi odnosno oblike nijesu izbjeglice mogle prihvatiti za svoga kratka boravka u primorju na putu u Italiju — kako je natuknuo M. Pantić — već su osebinom jednoga jezika. U druge jezične osobitosti sada ne bih ulazio.

OUR PERSONAL NAMES AND THEIR CARRIERS IN THE ITALIAN EPIC *LO BALZINO*

S u m m a r y

In the Miscellany of Matica srpska za književnost i jezik (Serbian Society for Literature and Language) (Book 25, Volume 1/1977) the article »Nepoznata bugarštica o despotu Đurđu i Sibirjanin Janku iz XV veka« (An Unknown Heroic Poem of Despot Đurđe and Sibirjanin Janko from the 15th Century) by Professor Miroslav Pantić was published. In the epic *Lo Balzino*, written in 1497, there is a short fragment of our popular song and 33 personal names. On the basis of those personal names the writer wants to prove that this poem has its origin somewhere in Serbia. But I am proving that most personal names belong to the whole region of the Serbo-Croatian language. Among them are two personal names — Juba and Cvijeta — which belong only to the room of the ča- respectively ije- dialect. With regard to this fact the poem was also created in this room. Exactly said: in the region of the ča- dialect.